

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของสิบสองปันนา
2. วิถีชีวิตและความเชื่อชาวไทลื้อ^๑
 - 2.1 วิถีชีวิตของชาวไทลื้อ
 - 2.2 ศาสนาของชาวไทลื้อ
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษาไทลื้อ^๒
 - 3.1 อักษรและอักษรวิธีภาษาไทลื้อ
 - 3.2 พัฒนาการของอักษรและอักษรวิธีภาษาไทลื้อ
4. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคำยืม^๓
 - 4.1 ความหมายของคำยืม
 - 4.2 ประเภทของการยืมภาษา
 - 4.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการยืมคำ
5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคำยืม^๔
 - 5.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคำยืมภาษาจีนในภาษาไทย
 - 5.2 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคำยืมทั่วไป

ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของสิบสองปันนา

ยรรยง จิระนครและรัตนพร เศรษฐกุล (2544 : 37-38) ได้กล่าวถึงสภาพภูมิศาสตร์ของสิบสองปันนา สภาพภูมิศาสตร์เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการกำหนดรูปแบบการเมืองการปกครองของรัฐ ลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์ของเมืองในสิบสองปันนา คือ เมืองต่าง ๆ จะตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มลักษณะเป็นแอ่งกระทะที่มีภูเขาล้อมรอบ เรียกว่า หุบเมือง ทั้งสิบสองปันนา

มีทุ่งเมืองใหญ่น้อยอยู่มากกว่า 30 ทุ่ง เป็นที่ตั้งของแต่ละเมือง ทุ่งเมืองเหล่านี้จะมีลำน้ำ หรือลำห้วยไหลผ่าน ชาวบ้านชาวเมืองจะจัดสร้างระบบเหมืองฝายของท้องถิ่น เพื่อใช้ในการเพาะปลูก โดยที่รัฐบาลกลาง หรือเมืองหลวงไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ระบบเหมืองฝายนี้เป็นความรับผิดชอบของท้องถิ่นและทำให้ท้องถิ่นมีอำนาจมากในการควบคุมประชาชน สถาปณิศาสตร์เช่นนี้ทำให้เมืองแต่ละเมืองถูกแยกจากกันโดยภูเขาและแม่น้ำ ในสมัยโบราณการเดินทางเต็มไปด้วยความลำบาก มีปัญหาทั้งโรคภัยไข้เจ็บ โจรผู้ร้ายและสัตว์ป่า หากไม่มีความจำเป็นแล้วก็ไม่มีการติดต่อกัน การเดินทางระหว่างเมืองต่าง ๆ ในสมัยโบราณใช้เวลาหลายวัน ดังนั้นในสภาพที่เมืองสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ในสังคมเกษตรกรรม ทำให้บางครั้งไม่มีความจำเป็นต้องติดต่อกัน นอกจากผลิตเฉพาะบางอย่าง เช่น เกือบและใบชา ซึ่งจำเป็นต้องมีการซื้อขายจากแหล่งเพาะที่ตั้งอยู่ห่างไกล และมีอุปสรรคทางธรรมชาติทำให้เมืองมีความเป็นตัวของตัวเองและโดดเดี่ยว ยกต่อการที่อำนาจจากส่วนกลางเข้าไปครอบงำได้ เหตุผลจึงทำให้เขตชาวไทลื้อแยกจากกันอยู่ แบ่งกันเป็นเมืองเลี้ยงดูตนเอง

ยรรยง จิระนครและรัตนพร เศรษฐกุล (2544 : 337-339) ได้กล่าวถึงประวัติของสิบสองปันนาว่า สิบสองปันนาเริ่มก่อตั้งชุมชนการเมืองท้องถิ่นตั้งแต่สมัยโบราณกาล โดยมีการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมหมู่บ้านขนาดเล็ก ที่พัฒนาไปสู่สังคมเมือง ระบบการเมืองของสิบสองปันนาเป็นระบบสมภาพันธุ์ที่แต่ละปันนามีเมืองเจ้าปันนาเป็นเมืองหลัก มีอำนาจในการปกครองตนเอง ภายใต้เจ้าแผ่นดินที่เชียงรุ่งแต่ละเมืองมีความสัมพันธ์อันเครือญาติ ลักษณะเด่นของระบบการเมืองสิบสองปันนา คือ อำนาจของท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นร่องรอยของจารีตธรรมเนียมโบราณที่สืบทอดมาจากสังคมบุพกาล เช่น การที่ชุมชนเป็นเจ้าของที่ดินและภาระหน้าที่ตลอดจนสิทธิของสมาชิกในชุมชน แม้ต่อมาสังคมไทลื้อจะได้พัฒนาเข้าสู่ระบบศักดินาไท ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินมีอำนาจเหนือดินน้ำก็ตาม หมู่บ้านก็ยังมีอำนาจในการจัดการทรัพยากรของตน โดยการสนับสนุนของคติความเชื่อถือผี ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมของไทลื้อ

สถาปณิศาสตร์และนิเวศวิทยาเป็นสองส่วนสำคัญในการกำหนดให้รูปแบบต่อการปกครองของสิบสองปันนาเป็นแบบสมภาพันธุ์ ทำให้ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบพึ่งพาตนเอง มีการค้าขายในระดับที่สนองความพอเพียงของท้องถิ่นและการค้าขายที่เน้นการสะสมทุนนั้นเป็นของคนต่างชาติ สังคมของไทลื้อถูกครอบงำโดยคติความเชื่อถือผีและพุทธศาสนา โดยตลอด เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและธรรมเนียมปฏิบัติของไทลื้อ

จีนและพม่าเป็นชาติมหาอำนาจสำคัญที่ทำให้สิบสองปันนาต้องติดอยู่ในฐานะ “รัฐสองฝ่ายฟ้า” ยอมเป็นเมืองขึ้นของทั้งสอง ถือว่า “ฮ่อเป็นพ่อ ม่านเป็นแม่” สถาปณิศาสตร์ที่ตั้งอยู่ห่างไกล ทำให้วัฒนธรรมของทั้งสองฝ่ายไม่ได้เข้ามาครอบงำสิบสองปันนามากนัก แต่เมื่อลัทธิจักรวรรดินิยม

สืบคลานเข้าสู่เอเชีย ก็ทำให้สิบสองปันนาถูกแบ่งเป็นหลายส่วน ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อำนาจของจีน บางส่วนอยู่ในพม่าของอังกฤษและบางส่วนของลาวของฝรั่งเศส คริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นยุคสมัยที่สำคัญสำหรับสิบสองปันนา ความขัดแย้งอย่างรุนแรงและการแย่งชิงอำนาจของเจ้านาย ทำให้การเมืองภายในสิบสองปันนาปั่นป่วนวุ่นวาย เปิดโอกาสให้จีนเข้ามาจัดการปกครองและลดอำนาจของเจ้านายลง อิทธิพลของจีนจึงปรากฏชัดขึ้นมาทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม จนกระทั่งถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ ค.ศ. 1950 สิบสองปันนาถูกปรับเปลี่ยนให้มีการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

พวงผกา ขาดิและคณะ (2545 : 10-12) กล่าวว่า วัฒนธรรมไทลื้อเป็นวัฒนธรรมที่น่าสนใจมาก เพราะมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวด้านนา ชาวไทลื้อมีถิ่นฐานอยู่สิบสองปันนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 12 เขต หรือ 12 ปันนา เมื่อประมาณ 150 ปีมาแล้วชาวไทลื้อแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำโขง 6 เขตและกลุ่มที่อยู่บนฝั่งตะวันออก 6 เขต จิตรกรรณ์ สุทรวาส (2529 : 29) กล่าวถึงการแบ่งชุมชนไทลื้อบนฝั่งแม่น้ำโขงไว้ 12 กลุ่ม (12 ปันนา) ดังนี้

ฟากตะวันตกของแม่น้ำโขงมี 6 ปันนา คือ

1. เชียงรุ่ง - เมืองร่า (เมืองง่า) ขึ้นตรงต่อเจ้าแสนหวี	เป็นปันนาหนึ่ง
2. เมืองแซ่ (เมืองแจ้) เมืองกู - เมืองงวง	เป็นปันนาหนึ่ง
3. เมืองโง	เป็นปันนาหนึ่ง
4. เมืองหน (เมืองหนุ) - เมืองพาน (เมืองปาน)	เป็นปันนาหนึ่ง
5. เมืองเจือง (เมืองเจิง) - เมืองฮาย (เมืองชาย) เมืองงาด	เป็นปันนาหนึ่ง
6. เมืองลอ - เมืองมาง - เมืองออง - ลำเหนือ - เมืองคัง	เป็นปันนาหนึ่ง

ฟากตะวันออกของแม่น้ำโขงมี 6 ปันนา คือ

1. เมืองลา - เมืองบาน	เป็นปันนาหนึ่ง
2. เมืองฮิง - เมืองปาง	เป็นปันนาหนึ่ง
3. เมืองลา - เมืองวัง	เป็นปันนาหนึ่ง
4. เมืองพง - เมืองโฮย - เมืองมาง	เป็นปันนาหนึ่ง
5. เมืองเชียงทอง - อีปาง - อีงู	เป็นปันนาหนึ่ง
6. เมืองอุเหนือ - เมืองอุใต้	เป็นปันนาหนึ่ง

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2529) เมืองอุเหนือและเมืองอุใต้อยู่ในประเทศลาว ส่วนที่เหลืออยู่เขตการปกครองตนเองสิบสองปันนา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลยูนนาน และการปกครองของจีนในปัจจุบันไม่ได้แบ่งเป็นสิบสองปันนาอีกต่อไป แต่แบ่งเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเชียงรุ่ง อำเภอเมืองฮายและอำเภอเมืองลา

วิถีชีวิตและความเชื่อของชาวไทลื้อ

วิถีชีวิตของชาวไทลื้อ

ยรรยง จิระนครและรัตนพร เศรษฐกุล (2544 : 17) ได้กล่าวถึงวิถีการดำรงชีวิตของชาวไทลื้อว่า การดำรงชีวิตของชาวไทลื้อนั้นใกล้ชิดและพึ่งพาธรรมชาติ การเลือกถิ่นฐานอยู่บริเวณที่ราบลุ่มใกล้แม่น้ำ หรือแหล่งน้ำทำให้ชาวไทลื้อทำนาเป็นอาชีพ แม้ว่าสภาพสังคมของชาวไทลื้อจะยังคงลักษณะสังคมก่อนศักดินาที่ชุมชนต้องร่วมกันผลิตเพื่อบริโภค แต่ก็มีการค้าขาย ปัจจุบันชาวไทลื้อทำอาชีพหลายอย่าง เช่น ทำนา ปลูกชา ปลูกต้นยางพารา ปลูกผลไม้ การค้าขาย รับราชการ เป็นต้น การแต่งกายของชาวไทลื้อมีลักษณะพิเศษความเป็นลื้อ มีความแตกต่างกับชนเผ่าอื่น

บรรจง วงศ์ราษฎร์ (2544 : 14) กล่าวถึงการแต่งกายไทลื้อที่เชียงใหม่และเชียงใหม่ว่า หญิงชาวไทลื้อ จะสวมเสื้อที่เรียกว่า เสื้อปัก เป็นเสื้อสีดำ หรือคราม แขนยาว ตัวเสื้อรูปเอวคอก มีสาบหน้าเฉียงมากใช้ด้ายฟั่นผูกติดกัน สาบเสื้อนิยมขลิบด้วยแถบผ้าสีต่าง ๆ ประดับด้วยกระดุมเงินเล็ก ๆ เรียงต่อกัน ส่วนผ้าซิ่นเป็นผ้าที่ได้จากกรรมวิธีการทอแบบเกะ แต่ก็ไม่มากนัก เป็นลายกว้างประมาณ 1 นิ้ว เรียกว่า ลายเกะผัดแวน แต่เดิมมักจะทอด้วยไหมที่มาจากลาว มีการต่อเอวและตีนซิ่น โดยใช้ผ้าสีคราม หรือดำ สำหรับตัวซิ่นนิยมใช้ผ้าสีสด ๆ เช่น เขียว หรือแดง เป็นผ้าซิ่นที่เย็บตะเข็บสองข้าง โปกศีระด้วยผ้าสีขาว หรือสีชมพูและสะพายย่ามสีแดง ชายไทลื้อสวมเสื้อมีลักษณะคล้ายคลึงกับเสื้อม่อฮ่อม คือ เป็นเสื้อแขนยาวสีคราม บางตัวเป็นเสื้อเอวลอย บางทีก็ขลิบด้วยแถบผ้าสีต่าง ๆ กางเกงทำจากผ้าฝ้ายสีน้ำเงินแก่ เรียกว่า เตี่ยวสามตุก หรือเตี่ยวโย้งแบบกางเกงขาก๊วย ในโอกาสสำคัญจะโปกศีระด้วยผ้าขาวและพาดไหล่ด้วยผ้าเช็ด

ปัจจุบันการแต่งกายของชาวไทลื้อไม่ว่าผู้ชายหรือผู้หญิงจะพบว่า ผู้สูงอายวยังยึดถือประเพณีการแต่งกายแบบดั้งเดิมไว้ได้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะถ้ามีงานบุญตามวัดต่าง ๆ เช่น ขึ้นบ้านใหม่ การแต่งงาน เป็นต้น จะเห็นการแต่งกายของชาวไทลื้อทั้งชายและหญิงเป็นแบบดั้งเดิมอยู่ แต่สำหรับลูกหลานของชาวไทลื้อรุ่นใหม่แทบจะไม่หลงเหลือเอกลักษณ์การแต่งกายแบบไทลื้อไว้ สำหรับการแต่งกายของผู้ชายนั้น เราจะมีโอกาสได้เห็นชุดไทลื้อของผู้ชายในพิธีกรรม หรือมีการแสดงในงานประเพณีเท่านั้น เพราะจะได้รับเอาวัฒนธรรมจีนเข้ามาไว้จนลืมวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองไปแล้ว

ศาสนาของชาวไทลื้อ

ยุทธพล อุณฑล (ม.ป.ป. : 30) กล่าวว่า ชาวไทลื้อนับถือพุทธศาสนาเถรวาท มีวัดเพื่อประกอบศาสนกิจประจำหมู่บ้าน พระวิหารและวัดเป็นสถาปัตยกรรมแบบไทลื้อ ซึ่งมีลักษณะใหญ่โตกว้างขวางและสง่างาม มีระเบียบด้านหน้า มีมุข หรือประตูด้านข้างสองแบบ หลังคามุงแป้นเกล็ด

ทรงปั้นหยาลดหล่น 2-3 ชั้น บนสันหลังคา หรือจอกและมุมชายคาประดับด้วยไม้แกะสลักรูปสัตว์ ป่าหิมพานต์ ภายในวิหารนอกจากพระประธานที่ประดิษฐานเป็นสง่าแล้ว ในวัดไทลื้อจะมีพระพุทธรูป ไม้แกะสลักจากไม้ซ้อ เรียกพระเจ้าไม้ซ้อองค์เล็ก ๆ ประดิษฐานเรียงรายอยู่หลายองค์ 2 ข้าง พระประธานประดับด้วยเครื่องสูงและมีดวงแขวนอยู่หลายชิ้น ซึ่งชาวไทลื้อนิยมทำบุญถวายคอง ด้วยความเชื่อว่า เมื่อเสียชีวิตแล้วจะได้เกาะชายคองขึ้นสู่สรวงสวรรค์

ยรรยง จิระนครและรัตนพร เศรษฐกุล (2544 : 239-242) ได้กล่าวถึงพุทธศาสนา ในสิบสองปันนาว่า พุทธศาสนากับวัฒนธรรมไทนั้นไม่สามารถแยกจากกันได้ แม้พุทธศาสนา จะเป็นศาสนาต่างชาติ แต่ก็สามารถเข้าถึงจิตใจของคนไทและผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไท ได้เป็นอย่างดี มีพุทธศาสนาเริ่มเข้ามาสู่สิบสองปันนาในราวช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 14 และ ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 15 พุทธศาสนาในสิบสองปันนาเป็นพุทธเถรวาท เช่นเดียวกับพุทธศาสนา ในรัฐไทอื่น ๆ ที่มีการผสมผสานกับศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธลัทธิมหายานและความเชื่อถือผี เป็น ลักษณะของพุทธศาสนาในรัฐไทที่สามารถสร้างความเป็นเอกภาพในความแตกต่างของความเชื่อ ทั้งหลายได้

สำหรับชาวไทลื้อแล้วพุทธศาสนาเป็นศาสนาเดียวที่พวกเขารู้จัก เป็นคติความเชื่อและ อุดมการณ์สังคมที่ควบคุม หรือกำหนดชี้แนะพฤติกรรมของชาวไทลื้อทั้งหมด ชาวไทลื้อจะต้อง ไปวัดในวันพระ จะต้องร่วมกิจกรรมทางศาสนาซึ่งถือว่าเป็นการทำบุญ ชาวไทลื้อมีประเพณี 15 ชนิด ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและมีประเพณีสิบสองเดือนที่เป็นกิจกรรมทางพุทธศาสนาด้วยเช่นกัน ชาวไทลื้อถือว่าจะต้องทำบุญตามประเพณี

พิธีกรรมทางพุทธศาสนาถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชาวไทลื้อทุกคนในชุมชน ต้องมีบทบาทในพิธีกรรม ถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องอุทิศทั้งแรงกายและทรัพย์เงิน เพื่อทะนุบำรุงศาสนา พิธีกรรมของพุทธศาสนาเป็นกิจกรรมที่สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้กับชุมชนระดับเมือง ต่างจากพิธีกรรมผีที่แบ่งแยกชุมชนออกจากกัน จะเห็นได้จากกรณีที่หมู่บ้าน จะปิดตัวเองไม่ให้คนต่างหมู่บ้านเข้ามา แต่ในการประกอบพิธีกรรม วัดหลาย ๆ วัดในละแวกเดียวกัน จะประกอบพิธีทางศาสนาด้วยกัน เช่น พิธีเข้าก้ำของพระสงฆ์ในเดือนยี่ หรือเดือนก้ำ จะมีพระสงฆ์ จากวัดต่าง ๆ มาร่วมกันเข้าก้ำที่วัดใหญ่อันเป็นวัดใจกลางวัดหนึ่ง วัดใจกลางคือวัดที่มีอุโบสถ วัดทั่วไปไม่มีอุโบสถ ที่น่าสนใจคือพุทธศาสนาจะมีบทบาทในการแบ่งแยกระหว่างเมือง โดยในระหว่าง มีพิธีเข้าก้ำของพระสงฆ์นี้ พระสงฆ์จากเมืองอื่น ๆ จะผ่านเข้ามาในเมืองไม่ได้เช่นกัน

พุทธศาสนาเข้าไปมีบทบาทในชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทลื้อ เด็กชายชาวไทลื้อต้องบวชเณร เพื่อศึกษาศาสนาและแสวงหาความรู้ในวัด ซึ่งพระสงฆ์เป็นผู้สอน การบวชเณร หรือที่ไทลื้อเรียกว่า บวชพระ เป็นธรรมเนียมสำคัญของชาวไทลื้อที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านาน การถวายอาหารแด่พระสงฆ์

และการดูแลศาสนสถานก็อยู่ในความรับผิดชอบของชาวไทลื้อทุกระดับ ชนชั้นสูงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะต้องทำบุญทำทานมากกว่าคนชั้นต่ำที่ยากจน แต่ไม่ว่าจะยากดีมีจน หนุ่มหรือแก่ทุกคนจะมีส่วนในกิจกรรมทางศาสนาอย่างทั่วหน้ากัน จะมีการแบ่งปันหน้าที่ความรับผิดชอบกัน ในการร่วมกิจกรรมทางศาสนา ยกตัวอย่างเช่น ประเพณีขึ้นธาตุ ซึ่งจัดมีขึ้นปีละครั้ง (เป็นว่าเดือนที่เที่ยงตรงกับวันที่ 15 เดือนกุมภาพันธ์) คนหนุ่มสาวมีหน้าที่เข้าป่าหาไม้ไผ่มาทำบั้งไฟ หาพื้นมาจุด ในเวลากลางคืน พระสงฆ์และผู้มีฝีมือจะจัดทำบั้งไฟ ผู้หญิงจัดเตรียมอาหารสำหรับถวายพระคนเฒ่าคนแก่ในแต่ละครอบครัวเป็นผู้ถวายอาหารพระ ในงานมีการละเล่นสนุกสนาน เป็นโอกาสที่หนุ่มสาวได้ใกล้ชิดกันจะนำไปสู่การตัดสินใจมีชีวิตคู่ต่อไป เจ้านายชาวขุขันธ์ก็มีโอกาสแสดงตนเป็นผู้อุปถัมภ์ศาสนา สร้างความชื่นชมนับถือและยำเกรงให้กับชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกับสถาบันสงฆ์ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มั่นคงของชนชั้นปกครอง

แต่ปัจจุบันนี้ การยึดมั่นนับถือในพระพุทธศาสนาของชาวไทลื้อไม่ค่อยเหนียวแน่น ชาวไทลื้อรุ่นใหม่ไม่ค่อยทำบุญเข้าวัด ในเชิงรัฐชาวไทลื้อที่นับถือคริสต์ศาสนามี 1 หมู่บ้าน คือ บ้านโยน (ยวน) และมีอีกหมู่บ้านหนึ่งในเมืองฮายถือศาสนาอิสลาม คือ บ้านน้อยยวบ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษาไทลื้อ

อักษรและอักษรวิธีภาษาไทลื้อ

ชาวไทลื้อมีภาษาพูดและตัวอักษรเป็นตัวเขียนใช้เองมานาน ภาษาพูดของไทลื้อเป็นภาษาตระกูลไท ที่จัดอยู่ในกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้

เทิม มีเต็ม (2529 : 231) กล่าวถึงอักษรและอักษรวิธีภาษาไทลื้อว่า “อักษรไทลื้อ” จัดเป็นกลุ่มอักษรไทประเภทอักษรธรรม แม้อาจารย์เทิม มีเต็มจะเห็นว่าอักษรไทลื้อมีขึ้นหลังอักษรมอญโบราณหลายศตวรรษก็ตาม แต่ชาวไทลื้อเชื่อว่าตนมีอักษรธรรมใช้มากกว่าพันปี ดังที่เจ้าบวรวงศ์ราชสกุลแห่งเมืองเชียงรุ่งได้ให้สัมภาษณ์ผู้เขียนว่าตัวอักษรที่ใช้อยู่ในเมืองเชียงรุ่งว่า ได้นำมาจากอักษรอักษรธรรม ซึ่งเข้ามาพร้อมกับพุทธศาสนาในราวปี พ.ศ. 1623 โดยพระเจ้าอโศกราชและอินทราชา อักษรบาลีนี้แต่เดิมเรียกว่า อักษรเลขธรรม หรือลายธรรม ปัจจุบันเรียกอักษรไต มีพยัญชนะ 41 ตัว และสระอีก 8 ตัว ต่อมาได้มีการเพิ่มพยัญชนะขึ้นอีก 15 ตัว สระ 11 ตัว หลักฐานที่ทำให้เจ้าบวรวงศ์มีความเชื่อเช่นนั้น คือ พิจารณาจากระยะเวลาการสร้างวัดต่าง ๆ ในเมืองเชียงรุ่งได้แก่ เจ้าสิทธิธรรม สร้างวัดหลวงผาครางในปี พ.ศ. 1623 ท่านขัตติยปัญญาเถรกับท่านมหาปัญญาเถรสร้างวัดหลวงทิดิตัง ปี พ.ศ. 1635 และวัดระเหิน สร้างปี พ.ศ. 2027

อนึ่ง มีนักวิชาการหลายท่านได้สันนิษฐานว่าอักษรไทลื้อนั้นเป็นอักษรชุดเดียวกันกับ

อักษรธรรมล้านนา ที่เผยแพร่เข้ามาพร้อมกับพุทธศาสนาในช่วงศตวรรษที่ 21 (ยรรยง จิระนคร, 2537 : 10) เมื่อได้เทียบตัวอักษรไทลื้อบางตัวกับอักษรธรรมล้านนา เช่นตัว “ม” และตัว “น” ทั้งตัวหลักและตัวเชิงแล้ว ปรากฏว่าคล้ายกับอักษรธรรมล้านนายุคหลัง พ.ศ. 2100 และเมื่อได้ตรวจสอบกับประวัติศาสตร์ของล้านนาก็พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองเชียงรุ่งกับอาณาจักรล้านนานั้น มีมาช้านาน (ประเสริฐ ณ นคร, 2529 : 3) หลักฐานที่ปรากฏชัดเจน คือ ในหนังสือ “ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับ 700 ปี” (2528 : 11-12) ได้กล่าวถึงกำเนิดของพญามังรายไว้ว่า ลาวเมิงบิดาของลาวเมง ได้ไปขอลูกสาวของท้าวรุ่งแก่นชายแห่งเมืองเชียงรุ่งชื่อนางอัวมิ่งจอมเมือง (นางเทพพะคำราย) เพื่อให้มาเป็นชายาของลาวเมงและต่อมานางก็ได้ประสูติบุตรชายในปี พ.ศ. 1782 ท้าวรุ่งแก่นชาย และพระญาลาวเมงได้ร่วมกันตั้งชื่อให้ว่า “เจ้ามังราย” แต่ในหนังสือ “เชื้อเครือเจ้าแสนหวีสิบสองปันนา” ได้กล่าวว่า เจ้าเมืองเชียงรายได้มาคู่ชื่อนางอัวมิ่งไข่มุก (นางออกแอ่น หรือนางคำกาย) ซึ่งเป็นน้องสาวของท้าวรุ่งแก่นชาย เจ้าแสนหวีองค์ที่ 4 แห่งสิบสองปันนา ไปเป็นราชเทวี นางได้ประสูติบุตรชายในปี พ.ศ. 1771 และให้ชื่อว่า “มังคละนาราย” (เรณู วิชาศิลป์, 2544 : 629) จนกระทั่งในรัชสมัยของพญามังรายปกครองเมืองเชียงใหม่ ได้สร้างความสัมพันธ์กับเมืองเชียงรุ่งอย่างแนบแน่น จนมีฐานะเป็นบ้านพี่เมืองน้อง โดยการช่วยเหลือเมืองเชียงรุ่งให้พ้นจากอำนาจของราชวงศ์หยวนของจีน จนมาถึงสมัยที่อาณาจักรล้านนารุ่งเรือง คือช่วง พ.ศ. 1898-2068 ความเจริญสูงสุดอยู่ในสมัยพระเจ้าติโลกราช ในสมัยนี้ล้านนาได้แผ่อิทธิพลไปถึงเมืองต่าง ๆ รวมทั้งเมืองเชียงรุ่ง ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้ “ศาสนาพุทธ” ได้เผยแพร่เข้าสู่เมืองเชียงรุ่งพร้อมกับได้นำวรรณกรรมทางพุทธศาสนาและอักษรธรรมล้านนาเข้าไปด้วยและต่อมาชาวไทลื้อเองก็ได้นำอักษรธรรมล้านนານี้ไปปรับปรุงเป็นอักษรไทลื้อ (สรัสวดี อ๋องสกุล, 2539 : 23, 102, 187-188)

พัฒนาการของอักษรและอักษรวิธภาษาไทลื้อ

ไม่ว่าภาษาใดภาษาหนึ่ง ก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ภาษาไทลื้อก็เช่นกัน ดังที่ ดาว ซื่อ ชื่น (พ.ศ. 2529) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงอักษรไทลื้อว่า อักษรไทลื้อได้รับการปรับปรุงขึ้นอีกครั้ง จนทำให้มีลักษณะอักษรและอักษรวิธีแตกต่างจากอักษรธรรมล้านนา โดยคณะรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีคำสั่งให้ “ช่วยเหลือชนชาติที่มีตัวหนังสือไม่สมบูรณ์ค่อย ๆ ปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น” โดยคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของสิบสองปันนาที่เป็นแหล่งชุมชนใหญ่ของชนชาติไทและยังมีถิ่นฐานคร่อมพรมแดนระหว่างประเทศ อีกทั้งชาวไทลื้อเองก็มีความต้องการที่จะปรับปรุงตัวหนังสือของตน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2495 สถาบันวิจัยภาษาของสภาวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกิจการชนชาติมณฑลยูนนาน จึงได้ร่วมกันจัดตั้งชุดปฏิบัติงานสำรวจวิจัยการใช้ภาษาและตัวหนังสือของชนชาติไทในเขตมณฑลยูนนาน และได้จัดทำแผนปรับปรุงตัวหนังสือขึ้น โดยการตัดตัวอักษร สระ และวรรณยุกต์ที่เห็นว่าไม่จำเป็นออกไปและเพิ่มตัวอักษร

และเครื่องหมายที่จำเป็นเข้ามา กำหนดรูปของอักษรตัวสะกดให้ชัดเจนกว่าเดิม ขจัดวิธีการเขียนที่ซ้ำซ้อน คลุมเครือและไม่ถูกต้องและยังกำหนดวิธีการเขียนที่ไม่คงที่ให้มีเอกภาพที่แน่นอน

ลักษณะการปรับปรุงอักษรและอักษรวิธีเช่นนี้เกิดขึ้นกับอักษรและอักษรวิธีของคนไทย กลุ่มอื่น ๆ ด้วย เช่น ไทยใหญ่ในรัฐฉาน ประเทศเมียนมาร์ ไทยดำในประเทศเวียดนาม ไทยใต้คงในยูนิอัน ประเทศจีนและยังเคยเกิดขึ้นในประเทศไทย สมัยจอมพลป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลดำเนินการด้วยการใช้อำนาจปฏิวัติวัฒนธรรมด้านภาษา ได้แก่ การปรับปรุงส่งเสริมภาษาไทย และหนังสือไทย โดยมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง การปรับปรุงตัวอักษรไทยเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2485 เพื่อความสะดวกต่อการเรียนภาษาไทย การใช้อักษรแบบใหม่นี้อยู่เพียงช่วง พ.ศ. 2485-2487 เท่านั้น หลังจากนั้นก็กลับไปใช้แบบเดิม (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551 : 295-296)

สิวริน เภสัชภิต (พ.ศ. 2549) ได้ศึกษาเรื่องสังคมทวิลักษณ์สิบสองพันนา กล่าวถึง การปรับปรุงอักษรและอักษรวิธีภาษาไทย คือ การฟื้นฟูและปรับปรุงอักษรไทยคือ หรืออักษรธรรมว่า มีมาตั้งแต่ในปี ค.ศ. 1954 ซึ่งรัฐสนับสนุนให้มีการปรับตัวอักษรให้ง่ายต่อการเรียนรู้มากขึ้น โดยกลุ่มที่ทำหน้าที่ปรับปรุงเป็นกลุ่มผู้ปกครองในระบอบเก่าเป็นส่วนมาก ต่อมาเกิดความผันผวนทางการเมืองในจีน เช่น นโยบายก้าวกระโดดไกล การศึกษาสังคมนิยมและการปฏิวัติวัฒนธรรม ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวอักษรธรรมทั้งแบบใหม่และแบบเก่าถูกห้ามกระทั่งสิ้นยุคปฏิวัติวัฒนธรรม เดิมทีเพียงปรับปรุงนโยบายการพัฒนาประเทศให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ในปี ค.ศ. 1986 รัฐบาลท้องถิ่น ประกาศให้กลับไปใช้อักษรเก่าอย่างเป็นทางการอีกครั้ง อยู่ภายใต้การกดดันของเตาซือชิน ซึ่งให้เหตุผลว่า กระทั่งถึงปี ค.ศ. 1986 ก็ยังมีคนจำนวนมากที่ยังใช้อักษรเก่าอยู่และหากว่าคนรุ่นใหม่ ใช้เฉพาะอักษรใหม่ก็จะทำให้การอ่านเอกสาร โบราณรวมถึงการสานต่อวัฒนธรรมประเพณีขาดลง หลังจากนั้นก็มีมติพิมพ์แบบเรียนเป็นอักษรเก่าในปี ค.ศ. 1990 อย่างไรก็ตามคณะกรรมการชุดเก่า ก็ได้เปลี่ยนกลับไปใช้อักษรใหม่อีกครั้งในปี ค.ศ. 1996

อภิรดี เศษะศิริวรรณ (พ.ศ. 2546) เขียนเรื่องพัฒนาการของอักษรและอักษรวิธีไทลื้อไว้ว่า จากการศึกษพบว่า พัฒนาการของอักษรไทลื้อเก่าสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วงใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ ช่วงที่ 1 (พ.ศ. 2329-2464) รูปแบบอักษรส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะคล้ายคลึงกับอักษรธรรมล้านนา แต่มีรูปแบบอักษรส่วนน้อยที่พัฒนาไปจนสามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นอักษรไทลื้อ จากนั้นรูปแบบอักษรล้านนาจึงค่อย ๆ ลดลงไปช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2492-2529) จนกระทั่งพัฒนาเป็นรูปแบบอักษรที่เป็นเอกลักษณ์ของอักษรไทลื้ออย่างแท้จริง ในช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2532-2545) นอกจากนี้ชาวไทลื้อ ยังมีรูปอักษรไทลื้อใหม่ที่ได้รับการปฏิรูปใน พ.ศ. 2495 ซึ่งทำให้มีจำนวนอักษรลดน้อยลงและไม่มีรูปสระประสม รูปแบบพื้นฐานตัวอักษรไทลื้อใหม่ มีทั้งที่คล้ายคลึงและเปลี่ยนแปลงไปจากอักษรไทลื้อเก่า ตัวอักษรไทลื้อใหม่นี้ถือได้ว่าไม่มีพัฒนาการ เนื่องจากการบันทึกเอกสารส่วนใหญ่

เกิดขึ้นจากระบบการพิมพ์ ดังนั้นรูปแบบอักษรจึงมีลักษณะค่อนข้างคงที่ จะแตกต่างกันเฉพาะเรื่องขนาดและความกลมมนของรูปอักษรเท่านั้น

ปัจจุบันชาวไทยถือสิบสองปันนาที่สามารถอ่านเอกสารภาษาไทยแบบใหม่ได้มีจำนวนน้อย และสามารถอ่านเอกสารภาษาไทยแบบเก่าได้มีจำนวนยิ่งน้อยกว่า ส่วนใหญ่ที่อ่านเอกสารภาษาไทยแบบเก่าได้ จะเป็นผู้สูงอายุที่เคยอยู่วัดเป็นพระสงฆ์มา เคยเรียนที่ในวัดมาก่อน กลุ่มนี้จะสามารถอ่านได้ ยังมีอีกกลุ่ม คือ ผู้จบการศึกษาในมหาวิทยาลัยหลักสูตรภาษาไทยมาก่อน แต่จำนวนไม่มาก ปัจจุบันชาวไทยรุ่นใหม่เรียนภาษาจีนเป็นหลัก ไม่ค่อยสนใจภาษาแม่ของตนเองเท่าไร

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคำยืม

การยืมคำจากภาษาหนึ่งไปใช้ในอีกภาษาหนึ่ง เป็นลักษณะของทุกภาษา ไม่มีภาษาใดในโลกที่ไม่มีคำในภาษาอื่นเข้ามาปะปน เนื่องจากแต่ละชาติจำเป็นต้องมีการติดต่อกับกันมาตั้งแต่อดีตกาล จึงเกิดการนำคำ หรือลักษณะทางภาษาของอีกภาษาเข้าไปใช้ในภาษาของตน

ความหมายของคำยืม

คำยืม คือ คำภาษาต่างประเทศที่นำเข้ามาใช้ในภาษา ซึ่งอาจยืมมาโดยตรงโดยการแปล หรือโดยการเลียนแบบแนวคิดที่มาจากภาษาอื่น

คำยืม คือ คำที่เกิดจากการนำเอาคำหรือลักษณะทางภาษาของอีกภาษาหนึ่งเข้าไปใช้ในภาษาของตนเอง ซึ่งลักษณะทางภาษาที่ถูกยืมมากที่สุด คือ คำศัพท์ คำยืมเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในทุกภาษา (พระมหาสุเทพ พรมเลิศ, 2542 : 1)

เปรมินทร์ คาระวี (2539 : 17) ได้ให้คำจำกัดความของคำยืม (loanword) ว่าเป็นคำ หรือวลีที่ภาษาหนึ่งนำมาจากภาษาอื่นเข้ามาใช้และในบางครั้งอาจมีการปรับระบบเสียงของคำ หรือวลีนั้น ๆ ให้อยู่ในระบบเสียงของผู้รับคำยืม

ศุภวรรณ มองเพชร (2542 : 5) ให้คำจำกัดความของคำยืม หมายถึง คำภาษาอื่นที่รับมาใช้ โดยการทับศัพท์ ซึ่งจะเป็นคำภาษานั้นโดยตรง หรือเป็นคำภาษาอื่นที่รับโดยผ่านทางภาษานั้น อีกต่อหนึ่งก็ได้

มีนักภาษาศาสตร์และนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาภาษาในแง่ของคำยืมและได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในภาษาอันเนื่องมาจากคำยืม ไว้ดังนี้

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (อ้างถึงในอุทัยวรรณ นิยมมี, 2534 : บทนำ) ได้กล่าวว่า คำยืมมีอิทธิพลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในภาษาได้มากมาย สิ่งแรกที่ปรากฏชัด คือ มีคำศัพท์เพิ่มขึ้นในภาษา ศัพท์ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่อาจเป็นศัพท์ที่ใช้พูดถึงสิ่งใหม่ ความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นใหม่ บางครั้ง

ศัพท์ที่ยืมเข้ามาอาจเป็นศัพท์ที่ใช้พูดถึงสิ่งของ หรือความคิดที่มีอยู่แล้วและภาษาเดิมก็มีคำศัพท์สำหรับสิ่งนั้น ๆ หรือความคิดนั้น ๆ อยู่ ถ้าเช่นนี้ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในวงศัพท์ของภาษาที่ยืม

สุริวงส์ พงศ์ไพบูลย์ (อ้างถึงในอุทัยวรรณ นิยมมี, 2534 : บทนำ) ได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติของภาษา การยืมคำ คำของภาษาที่ถูกยืมมามักจะถูกเปลี่ยนรูปคำ เสียงและเป็นไปตามลักษณะสำคัญของผู้ยืม เว้นแต่คำที่ยืมไปนั้นจะออกเสียงสะดวกอยู่แล้วและการเปลี่ยนเสียงจะมีมากน้อยก็แล้วแต่คำนั้น ๆ ถ้าคำใดไม่ต้องเปลี่ยนเสียงเลย เราเรียกว่าใช้ตรงตามเสียงเดิมเรียกว่า การทับศัพท์โดยตรง การยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้บางที่ยืมมาเพราะจำเป็นที่จะต้องใช้ แต่บางที่ยืมมาทั้งที่มีคำอยู่แล้ว เพื่อให้ภาษาที่มีความสมบูรณ์ แต่ถ้าเมื่อใดการยืมคำเกินความจำเป็นก็ย่อมจะทำให้ภาษาเสียได้เช่นกัน

พัชรี โกลาธัมฤทธิ์ (อ้างในอุทัยวรรณ นิยมมี, 2534 : บทนำ) ได้กล่าวถึงคำยืมว่า ในการยืมคำนั้นไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนการออกเสียงให้เหมือนกันกับภาษาของผู้ยืมมาอย่างสิ้นเชิงทุกครั้ง บางครั้งผู้ยืมภาษายืมมาเพื่อจะนำมาพูดเพื่อความโก้เก๋ หรือแสดงภูมิรู้ในอีกภาษาหนึ่งของตน ดังนั้นจึงเกิดการออกเสียงแบบภาษาเดิมไว้ด้วย ถ้ามีผู้ที่คุ้นเคยกับภาษาที่ถูกยืมมากพอและคำที่ถูกยืมมามีมากพอ คำยืมกลุ่มนี้จะทำหน้าที่เป็นแนวทางที่จะนำเสียงใหม่ ๆ เข้ามาในภาษาของผู้ยืม... การยืมคำจึงถือได้ว่า มีผลอย่างสำคัญต่อระบบการออกเสียงในภาษาของผู้ยืม อาจตั้งสมมติฐานได้ว่าการยืมคำเป็นกลไกชั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นสาเหตุให้ภาษาหนึ่งแผ่อิทธิพล เข้าไปในอีกภาษาหนึ่งในด้านระบบเสียง

สรุปจากความเห็นของนักภาษาศาสตร์ และนักวิชาการดังที่กล่าวมาได้ว่า คำยืมมีอิทธิพลต่อภาษาของผู้ยืม จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย การเปลี่ยนแปลงนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนคำที่ยืมมานั้นจะมีมากน้อยเท่าใด เช่น คำยืมทำให้จำนวนคำในภาษาของผู้ยืมเพิ่มมากขึ้น และคำที่ยืมมานั้นจะมีการถูกปรับเพื่อความสะดวกในการออกเสียงและมีความเหมาะสมกับระบบภาษาของผู้ยืม การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเปลี่ยนได้ทั้งรูปคำ เสียง และความหมายในภาษาของผู้ยืม

ประเภทของการยืมภาษา

ประเภทของคำยืมก็คือ การจำแนกประเภทการยืมที่นำมากล่าวข้างต้น เป็นการแบ่งทางทฤษฎีและแนวคิด ในทางปฏิบัติ ภาษาผู้รับอาจจะยืมภาษาจากภาษาผู้ให้หนึ่งภาษา หรือหลายภาษา ส่วนประเภทของการยืมและปริมาณการยืมว่าจะเป็นรูปแบบใดบ้าง แต่ละรูปแบบมากน้อยเท่าใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยทางภาษาศาสตร์และปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาศาสตร์ เช่น ระดับการศึกษา ภูมิถิ่นและสถานภาพทางสังคมของผู้ใช้คำยืม อย่างไรก็ตามการยืมคำในภาษาหนึ่งไปใช้ในภาษาอื่น ก็ต้องมีเหตุผล ซึ่งจะต้องศึกษาสาเหตุของการยืมในรายละเอียดเป็นกรณี ๆ ไป

นักภาษาศาสตร์แบ่งประเภทของการยืมไว้หลายประเภทแตกต่างกัน แนวคิดในการแบ่ง

ประเภทที่ 4 แนวคิด คือ

แนวคิดที่ 1

แพรวโพยม บุญยะผลึก (2547 : 9) ได้สรุปแนวคิดจากเรื่อง Language History ของ Bloomfield (1965) ไว้ว่า การจำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างภาษาผู้ให้และภาษาผู้รับ แบ่งประเภทของการยืมตามความสัมพันธ์ระหว่างภาษาผู้ให้และภาษาผู้รับ ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การยืมภาษาในกลุ่มชนที่พูดภาษาเดียวกัน แต่คนละถิ่น
2. การยืมภาษาอื่นข้ามวัฒนธรรม (cultural borrowing) เช่น ภาษาอังกฤษยืมคำ “rouge” หมายถึง สีส้มแดง จากภาษาฝรั่งเศส ภาษาฝรั่งเศสยืมคำ “camping” จากภาษาอังกฤษ การยืมข้ามวัฒนธรรม มักเป็นการยืมซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามอาจมีกรณีของการยืมแต่ฝ่ายเดียวได้ เช่น ภาษาอังกฤษยืมภาษาละตินในวงศัพท์เกี่ยวกับศาสนา โดยที่ภาษาละตินไม่ได้ใช้คำภาษาอังกฤษเลย เป็นต้น

3. การยืมต่างชุมชนที่พูดต่างภาษาภายในประเทศเดียวกัน (intimate borrowing) เช่น ในสหรัฐอเมริกา มีผู้อพยพหลายชาติหลายภาษาเป็นจำนวนมาก โดยผู้อพยพที่เป็นชนส่วนใหญ่พูดภาษาอังกฤษและเป็นชนชั้นปกครอง ดังนั้นผู้อพยพชาติอื่น ๆ จึงเป็นชนกลุ่มน้อยและต้องเป็นผู้ยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในฐานะภาษากลาง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการยืมภาษาประเภทนี้ มักเป็นการยืมภาษาเดียว กล่าวคือ ภาษาด้อย (lower) เป็นผู้รับ ภาษาเด่น (upper) เป็นผู้ให้ อย่างไรก็ตามอาจจะมีบางกรณีที่ภาษาเด่นยืมจากภาษาด้อยบ้าง แต่มักเป็นจำนวนน้อยกว่ามาก จนเปรียบเทียบกันไม่ได้ เช่น การใช้คำอิตาเลียน spaghetti ในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

แนวคิดที่ 2

เกี่ยวกับการจำแนกประเภทการยืมภาษาตามที่มาของคำยืมจากนักภาษาศาสตร์ (Hall อ้างถึงในปราณี กายอรุณสุทธิ, 2526) โดยแบ่งตามแหล่งที่มาเป็น 2 ประเภท คือ

1. การยืมจากภายนอก (external borrowing) เป็นการยืมจากภาษาย่อยในกลุ่มภาษาเดียวกัน (dialect borrowing) การยืมจากภาษาอื่น (loans) และการยืมจากภาษาโบราณ (archaisms)
2. การยืมจากภายใน (internal borrowing) หมายถึงการทำให้รูปต่าง ๆ เป็นแบบเดียวกันโดยใช้แนวเทียบ (analogy) ซึ่งมีอยู่ในภาษานั้น เช่น เมื่อ hat มีรูปพหูพจน์เป็น hats ก็จะเกิดรูปพหูพจน์ของ foot เป็น foots แทนที่จะเป็น feet

แนวคิดที่ 3

Burling (1970 : อ้างถึงในปราณี กายอรุณสุทธิ, 2526) ได้จำแนกการยืมภาษาตามองค์ประกอบทางโครงสร้างของภาษาเป็น 3 ประเภท ดังนี้ คือ

1. การยืมศัพท์ (lexical borrowing) เช่น ในภาษากาโร (Garo) ซึ่งพูดทางตอนเหนือของอินเดียใกล้แคว้นอัสสัม มีคำว่า [biskut] ซึ่งยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า biscuit

2. การยืมเสียง (phonological borrowing) เช่น ภาษาอังกฤษยืมเสียงบางเสียงมาจากภาษาฝรั่งเศส

3. การยืมไวยากรณ์ (grammatical borrowing) เช่น ภาษาพม่าใช้หลักไวยากรณ์ของบาลีในตำราที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธซึ่งแปลมาจากบาลี

แนวคิดที่ 4

การจำแนกตามระดับของการกลมกลืนเสียงคำยืม

ในเรื่อง “คำยืมจากภาษาฝรั่งเศสในภาษาไทยปัจจุบัน” ของแพรว โพยม นุชยะผลึก (2547) ได้อธิบายว่า การยืมอาจแบ่งตามการกลมกลืนเสียงคำยืมว่า เข้ากับระบบเสียงในภาษาผู้รับได้ดีเพียงใด (degree of phonological assimilation) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีความกลมกลืนเสียง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่

1.1 คำยืมที่มีเสียงกลมกลืนอยู่ตัวนั้น ใช้กันแพร่หลายนานจนไม่เปลี่ยนรูปแล้ว (established)

1.2 คำยืมที่การกลมกลืนไม่สมบูรณ์ ยังมีการสังเกตที่จะออกเสียงใดแม้จะมีการใช้แพร่หลาย เช่น กรณีคำยืมจากภาษาอังกฤษในภาษาฝรั่งเศสที่เขียนลงท้ายด้วย -ing เช่น “parking, meeting” ยังพบว่าชาวฝรั่งเศสยังออกเสียงคำกลุ่มนี้อยู่หลากหลาย ไม่มีเสียงใดเสียงหนึ่งใช้มากจนเป็นรูปเดียวกันทั่วไป

2. ประเภทที่ไม่มีการกลมกลืนทางเสียงเลย คือ ใช้คำภาษาต่างประเทศปะปนกันไปกับภาษาผู้พูด อาจแทรกไว้ในหน่วยประโยคหรือหน่วยคำ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2525)

ในกรณีนี้ ผู้พูด (คือผู้ใช้คำยืม) จำกัดอยู่ในกลุ่มผู้มีการศึกษาเท่านั้นแสดงให้เห็นว่าการออกเสียงคำยืมย่อมมีการปรับ หรือการดัดแปลงหลายระดับขึ้นอยู่กับบุคคล หรือวาระต่างๆ ที่บุคคลเดียวกันใช้

นักภาษาศาสตร์อีกท่านหนึ่งคือ T'sou (1975 : อ้างในอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2525) แบ่งการยืมภาษา โดยอาศัยหลักการกลมกลืนเสียง โดยแบ่งคำยืมออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. คำยืมทับศัพท์ (Loan words, L'emprunt) คือ การที่ภาษาผู้รับนำศัพท์จากภาษาผู้ให้มาใช้ โดยมีการดัดแปลงเสียง หรือการกลมกลืนเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาผู้รับเอง เพื่อความสะดวกในการออกเสียง

2. คำยืมแปล (Loan translation, le calque) คือ การยืมแต่เพียงความหมายจากภาษาผู้ให้ โดยใช้คำหัดเทียมในภาษาของผู้รับ จึงจัดว่าเป็นการแปล

เปรมินทร์ คาระวี (2539 : 17) ได้ให้ความหมายของลักษณะคำยืม หมายถึง แบบของคำที่นำมาจากภาษาหนึ่งเข้ามาสู่อีกภาษาหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะปลีกย่อยที่เกิดจากการยืมคำเข้ามา อันได้แก่ คำยืมแบบยืมครบถ้วนทุกเสียงทุกพยางค์ คำยืมแบบยืมเฉพาะบางเสียงบางพยางค์ เช่น ยืมมาเฉพาะพยางค์ที่ลงเสียงหนัก หรือพยางค์หลัก คำยืมแบบที่มีการเปลี่ยนแปลงเสียง คำยืมแบบที่มีการรวมพยางค์ และคำยืมแบบแยกพยางค์ เป็นต้น

วันทนี ม่วงบุญ (2532) ได้ศึกษาลักษณะคำยืมจากภาษาสันสกฤต บาลี เขมรและมอญ พบว่า มี 4 ลักษณะ คือ ลักษณะทางเสียง ลักษณะการสะกดการันต์ ลักษณะทางความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ โดยลักษณะทางเสียงพบว่า มีการลดจำนวนพยางค์จากคำหลายพยางค์เป็นคำสองพยางค์ หรือพยางค์เดียวและมีการเปลี่ยนของเสียง โดยเปลี่ยนเสียงพยัญชนะโหมะเป็นอโหมะ

ลักษณะการสะกดการันต์ มี 2 แบบ คือ

1. เขียนตามการสะกดการันต์ของศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤต เขมร หรือมอญ
2. เขียนตามภาษาไทยในขณะนั้น

ลักษณะทางความหมาย ส่วนใหญ่จะคงความหมายเดิม

ส่วนลักษณะทางไวยากรณ์ คำยืมส่วนใหญ่เป็นคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ ถ้าเป็นคำกริยา คำคุณศัพท์ คำบุพบทและสันธาน เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยก็ยังคงจะใช้ในฐานะคำกริยา คำคุณศัพท์ คำบุพบทและสันธานตามลำดับ แต่ถ้าเป็นคำนามจะมีคำนามบางคำที่กลายเป็นคำกริยา เมื่อไทยรับมาใช้

พระมหาสุเทพ พรหมเลิศ (2542) ได้ศึกษาลักษณะของคำยืมในจารึกไทยอีสาน พบว่า คำยืมส่วนมากมีการเปลี่ยนแปลง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเลย คำยืมส่วนมากจะมีการเปลี่ยนแปลงไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางลักษณะเสียง โครงสร้างพยางค์ การสะกดการันต์ หน้าที่ของคำ และความหมาย ซึ่งได้แก่

ลักษณะทางเสียงพบว่า การเปลี่ยนแปลงทั้งเสียงสระและเสียงพยัญชนะ ลักษณะโครงสร้างพยางค์ พบว่า มีเฉพาะการลดพยางค์ ไม่พบการเพิ่มพยางค์เกิดขึ้นเลย ลักษณะทางหน้าที่ของคำ พบว่าการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคำนามบางคำเป็นคำกริยาและลักษณะทางความหมาย พบว่าคำบางคำมีความหมายเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมี 2 แบบ คือ

1. ความหมายย้ายที่
2. ความหมายแฉกลง

ภวดี เพียรนริติ (2551) ได้ศึกษาลักษณะคำยืมภาษาเยอรมันและภาษาอังกฤษในข้อมูลบันทึกคดี ของโรสถาวรณ ผลการศึกษาพบว่า คำยืมจากภาษาเยอรมันและภาษาอังกฤษมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียง ด้านหน้าที่ของคำและด้านความหมาย โดยการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงพบว่า

มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยเสียงพยัญชนะประสมเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวและการเปลี่ยนแปลงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงวิธีการออกเสียง เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของเสียง เปลี่ยนแปลงอวัยวะที่ทำให้เกิดเสียง สำหรับการเปลี่ยนแปลงหน่วยเสียงสระพบว่าการเปลี่ยนแปลงจากหน่วยเสียงสระประสมในภาษาอังกฤษและภาษาเยอรมันเมื่อรับมาใช้ในภาษาไทยเปลี่ยน

เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว สำหรับการเปลี่ยนแปลงหน่วยเสียงสระเดี่ยว จะมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยเสียงสระเดี่ยวเป็นหน่วยเสียงสระประสมเปลี่ยนแปลงส่วนของลิ้นเวลาออกเสียงสระและการเปลี่ยนแปลงลักษณะริมฝีปาก

ทางด้านหน้าที่ของคำ มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคำเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. เปลี่ยนแปลงหน้าที่จากคำนามในภาษาเดิมเป็นคำกริยาในภาษาไทย
2. เปลี่ยนแปลงหน้าที่จากคำนามในภาษาเดิมเป็นคำขยายในภาษาไทย
3. เปลี่ยนแปลงหน้าที่จากคำกริยาในภาษาเดิมเป็นคำขยายในภาษาไทย
4. เปลี่ยนแปลงหน้าที่จากคำขยายในภาษาเดิมเป็นคำนามในภาษาไทย

ทางด้านความหมาย มีการเปลี่ยนแปลง 3 ลักษณะ

1. ความหมายแคบเข้า
2. ความหมายเพิ่มขึ้น
3. ความหมายย้ายที่

กิตติชน ยงประพัฒน์ บรรจง ถักนพิพัฒน์และทวี ชู (刘珣 2006 : 164-165) ได้อธิบายประเภทภาษาต่างประเทศในภาษาจีนไว้ว่า

ภาษาต่างประเทศในภาษาจีนคงเหมือนกับภาษาอื่น ๆ ในโลก คำศัพท์ในภาษาจีนบางส่วนก็ได้รับอิทธิพลมาจากภาษาอื่น ๆ เช่นกัน คำศัพท์ประเภทที่ได้มาจากภาษาต่างประเทศเรียกว่า 外来语 (wàì lái yǔ) 外来语 (wàì lái yǔ) ที่มีอิทธิพลต่อภาษาจีนมาก คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่นและภาษารัสเซีย รูปแบบของ 外来语 (wàì lái yǔ) ในภาษาจีนแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง การแปลจากความหมาย 外来语 (wàì lái yǔ) ที่แปลจากความหมายแทบจะดูไม่ออกเลยว่าเป็น 外来语 (wàì lái yǔ) คำพวกนี้จะใช้หลักการแปลจากความหมายของตัวหนังสือจีน ตัวอย่างเช่น “电视” (diàn shì) ความหมายคือ ทีวี แปลจากคำว่า television ในภาษาอังกฤษ คำว่า “电”(diàn) ความหมายคือไฟฟ้า แปลจากคำว่า tele, “视”(shì) ความหมายคือ ดูหรือมอง แปลจากคำว่า vision (วิสัยทัศน์) คำว่า “电话” (diàn huà) ความหมายคือ โทรศัพท์ (telephone), “电报”(diàn bào) ความหมายคือ โทรเลข (telegram) ต่างก็เป็นคำยืมในประเภทนี้เช่นกัน

ประเภทที่สอง การแปลจากเสียง (ทับศัพท์เสียง) ซึ่งก็คือการใช้ตัวหนังสือจีนที่มีการออกเสียงใกล้เคียงกับคำ 外来语(wài lái yǔ) เพื่อแสดงความหมายของคำ 外来语(wài lái yǔ) เช่น “沙发”(shā fā) ความหมายคือโซฟา(sofa), “咖啡”(kā fēi) ความหมายคือ กาแฟ(coffee), “可口可乐”(kě kǒu kě lè) ความหมายคือ โค้ก(coke cola), “夹克”(jiá kè) ความหมายคือ แจ็คเก็ต(jacket) เป็นต้น การออกเสียงจะใกล้เคียงกับเสียงของภาษาที่ยืมมามาก

ประเภทที่สาม การแปลจากเสียงแต่มีการแบ่งชนิดหรือประเภท ด้านหลังของคำหลังของคำที่มีการแปลจากเสียงตามด้วยคำเรียกชื่อที่แสดงถึงชนิด เช่น “啤酒”(pí jiǔ) ความหมายคือ เบียร์ “啤”(pí) ไม่มีความหมายในภาษาจีน เป็นคำทับศัพท์จากคำว่า beer เป็นการแปลจากเสียง “酒”(jiǔ) ความหมายคือ เหล้า เป็นการบอกชนิด หรือประเภท “摩托车”(mó tuō chē) ความหมายคือ รถจักรยานยนต์ “摩托”(mó tuō) คือ (motor), “坦克”(tǎn kè) ความหมายคือ ถัง (tank) เป็นการแปลจากเสียง “车”(chē) ความหมายคือ รถ เป็นการบอกชนิด หรือประเภท

ประเภทที่สี่ ใช้ตัวหนังสือโรมันร่วมกับตัวหนังสือจีน เช่น AA 制(AA zhì) “อเมริกันแซร์”, BB 机(BB jī) “เครื่องเพจเจอร์”, B 超(B chāo) “อัลตราซาวด์”

ประเภทที่ห้า ใช้ตัวหนังสือโรมันอย่างเดียว เช่น “CD”, “DVD”, “CPU” และ “DNA” เป็นต้นหลักพื้นฐานในการนำคำในภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้คือ เมื่อมีนวัตกรรมใหม่หรือความคิดใหม่เกิดขึ้น แต่ภาษาจีนไม่มีคำศัพท์ที่เหมาะสมพอที่จะใช้เรียก จึงจะนำเอาคำศัพท์จากภาษาต่างประเทศมาใช้

จากการทบทวนงานวิจัยที่ศึกษาดัชนีคำยืมพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงคำยืมเป็นสำคัญ โดยมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเสียง การเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย การเปลี่ยนแปลงอักขรวิธีและการเปลี่ยนแปลงไวยากรณ์ การเปลี่ยนแปลงทางด้านอักขรวิธีจะศึกษาการสะกดการันต์ ในประเด็นด้านความหมายจะศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำยืม ส่วนการศึกษาทางด้านไวยากรณ์จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงของตำแหน่งและหน้าที่ของคำยืม โดยสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางเสียงจะศึกษาการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะ สระและการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างพยางค์ เช่น การลดจำนวนพยางค์และการเพิ่มจำนวนพยางค์

ปัจจัยที่ทำให้เกิดคำยืม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดของการยืมคำมีหลากหลาย เช่น ความสัมพันธ์ทางถิ่นฐาน การมีอาณาเขตติดต่อหรือใกล้เคียงกันกับมิตรประเทศ ความสัมพันธ์ทางการค้า การติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากับต่างประเทศ ความสัมพันธ์ทางศาสนาและวัฒนธรรม การเผยแพร่ ศิลปะวรรณคดีของต่างประเทศ การศึกษา การเรียนรู้ เป็นต้น

แพรวา โพนม บุญยะผลึก (2547 : 12-14) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการยืมคำศัพท์ไว้ดังนี้

โดยกล่าวถึงเพียงสาเหตุของการยืมเฉพาะการยืมศัพท์เท่านั้น เพราะการยืมศัพท์พบได้บ่อยและมากที่สุดในการยืมทุกประเภท เนื่องจากคำศัพท์มีโครงสร้างแต่เพียงหลวม ๆ ไม่มีกฎเกณฑ์คุมกันเป็นระบบเท่ากับระบบอื่น ๆ ของภาษา เช่น ระบบเสียงหรือระบบไวยากรณ์ ได้แบ่งเป็น 2 สาเหตุ

สาเหตุที่ 1 สาเหตุจากภายนอกภาษาผู้รับ ได้แก่

1. การรับวัฒนธรรม การได้เรียนรู้สิ่งใหม่ เทคโนโลยีใหม่ หรือรับอิทธิพลทางศาสนา ทั้งโดยตรงและโดยผ่านงานแปล ทั้งนี้การรับมาจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยความมีวัฒนธรรมและความคิดสอดคล้องจนเข้าถึงกันได้ ทำให้เกิดความรู้สึกเข้าใจ หึงพอใจและบังเกิดความคุ้นเคย (Hoijer 1964 : อ้างถึงในอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2525 : 65-66, วิจิตรา แสงพลสิทธิ์, 2524 : 8-10)
2. การมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ใกล้ชิดกัน ทำให้มีความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น เชื้อชาติ การเมือง หรือประวัติศาสตร์ระหว่างภาษาผู้รับและภาษาผู้ให้ (วิจิตรา แสงพลสิทธิ์, 2524 : 8-10 และบรรจบ พันธุเมธา, บ.ป.พ. : 7)

3. การขยายตัวทางการสื่อสารและความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางติดต่อกันเพื่อการค้า การศึกษาและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศของผู้รับและผู้ให้

4. คำต่างประเทศมีความหมายชัดเจน มีความหมายพิเศษ ใช้แสดงความรู้สึกรักใคร่ได้มาก หรือลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นไปในทางดีหรือในทางไม่ดีก็ตาม หรืออาจแสดงอารมณ์ขันได้ดีหนึ่งในประเด็นนี้อาจกล่าวได้ว่า การยืมคำเกิดจากความนิยมชมชอบภาษาผู้ให้ ในสังคมภาษาผู้รับว่ามีลักษณะพิเศษหรือเก๋ (prestige) เหมาะกับความเป็นคนชั้นสูง (snobbish) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ชนชั้นปกครองใช้ภาษาคนละภาษากันกับคนชนชั้นถูกปกครองภายในประเทศเดียวกัน หรือในกรณีของชนชั้นมีการศึกษาได้รับการอบรมจากต่างประเทศ เป็นต้น

สาเหตุที่ 2 สาเหตุจากภายในภาษาผู้รับ

จำแนกออกตามตัวผู้พูดออกได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ ผู้พูดที่รู้ภาษาเดียวและผู้พูดที่รู้สองภาษา (Weinreich 1970 : 56-61) ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ในกลุ่มที่ผู้พูดที่รู้ภาษาเดียว การยืมศัพท์เกิดจาก

1.1 ในผู้พูดคนเดียวกัน อัตราความถี่ของการใช้ศัพท์แต่ละตัวไม่เท่ากัน คำบางคำไม่ค่อยใช้ในเวลาที่คำบางคำใช้บ่อย การยืมคำจะเกิดขึ้นทดแทนคำที่มีอัตราความถี่การใช้ต่ำเมื่อผู้พูดหลายคนมีพฤติกรรมในการทำงานเดียวกัน จึงเกิดการยืมคำยืมของทั้งชุมชนขึ้น เช่น กรณีของการใช้ภาษาพื้นแผ่นดินในภาษาถิ่นรัสเซียในดินแดนของรัสเซียติดต่อกับฟินแลนด์ เพื่อเรียกชิ้นส่วนต่างๆ ของเครื่องมือ

1.2 ในกรณีของคำพ้องเสียง (homonymy) ผู้พูดต้องการหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิด จึงต้องใช้คำอธิบายเพิ่มเติมคำพ้องเสียงนั้นทุกครั้ง ทำให้ไม่สะดวกในการใช้และนิยมใช้คำยืมจากภาษาใกล้เคียง เช่น ในภาษาถิ่นของเขต Vosges ในฝรั่งเศสนิยมใช้คำฝรั่งเศสแบบ Paris แทนคำพ้องเสียง

1.3 ศัพท์บางตัวมีแนวโน้มที่จะสูญเสียความหมาย ตัวอย่างเช่น การเรียกชื่อเล่น จนไม่ใช่ชื่อจริง หรือจนจำไม่ได้ว่าชื่อจริงว่าอย่างไร บางครั้งเรียกชื่อนั้นทั้งชื่อเล่นและชื่อจริง เป็นการใช้คำที่มีความหมายเดียวกัน 2 คำซ้อนโดยไม่มีความจำเป็น ซึ่งอาจจะเป็นกรณีของคำซ้อนในภาษาไทย เช่น “มดหมอ” หมายความว่า หมอ ในภาษาถิ่น กล่าวได้ว่ามีความต้องการใช้คำที่มีความหมายเดียวกันซ้อนกัน หนึ่งในบางกรณีการใช้คำยืมจากภาษาอื่นเป็นการหลีกเลี่ยงคำหยาบหรือคำไม่สมควรพูดในสังคม เช่น ในภาษาถิ่นของรัสเซียติดกับฟินแลนด์ใช้คำในภาษาฟินแลนด์ ซึ่งหมายความว่า “การมีระดู” แทนคำในภาษาของตน ปรากฏการณ์นี้มีในภาษาไทย เช่นเดียวกัน เช่น การใช้คำว่า “แฟน” หรือ “คูรัก” แทนคำว่า “เมีย” หรือ “ภรรยา”

2. ในกลุ่มผู้พูดที่รู้สองภาษา หรือมากกว่าสองภาษา มีสาเหตุของการยืมเพิ่มเติมอีกดังนี้

2.1 ผู้พูดมีความรู้ดีกว่าภาษาแม่ไม่มีคำที่สื่อความหมายได้ดี ได้ตรงความกับความหมายที่ตนต้องการอธิบาย จึงนำคำยืมจากภาษาอื่นมาใช้ เช่น ภาษาไทยยืมคำภาษาจีน “เลีย” มาใช้แทนคำ “เสกขลิ” หรือแทนวลี “ผู้ชายมีอำนาจเพราะเงิน” เป็นต้น

2.2 การใช้คำยืมภาษาอื่นเป็นสัญลักษณ์ทางสังคม อาจมีค่าเชิงบวก หรือเชิงลบก็ได้ การใช้คำยืมสามารถแสดงสถานภาพทางสังคมของผู้พูดทั้งด้านการศึกษาและเป็นเครื่องหมายแบ่งชนชั้น เช่น คนไทยที่ใช้คำภาษาอังกฤษได้ถูกต้องแบบภาษาอังกฤษโดยไม่มีการดัดแปลง (learned borrowing-Weinreich : 1970: 60) แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีการศึกษา มีสถานภาพทางสังคมสูง ส่วนการใช้ภาษาจีนในรูปแบบเดียวกันคือพูดไทยปนจีน อาจให้ความรู้สึกตรงกันข้ามกับกรณีแรก กลับเป็นความรู้สึกเชิงลบมากกว่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกรณีที่ผู้พูดเลือกใช้คำยืมเพื่อต้องการให้ตกลงขบขัน เช่น “มันเซ้น” เป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษ common sense ที่ปรากฏอยู่ในบทละคร พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อทำให้ตัวละครซึ่งเป็นคนใช้ เข้าใจว่าเป็นมัน (พืช) ชนิดหนึ่ง เพราะการลากเข้าแนวเทียบกับมันเทศ มันแกว มันตำปะหลัง ดังนี้ เป็นต้น

2.3 ความรู้สองภาษาหรือมากกว่าสองภาษาของผู้พูด อาจเป็นสาเหตุให้ตัวผู้พูดเอง เลือกสรรคำศัพท์ในภาษาแม่ไม่ดีพอ เกิดการสับสนในการเลือกศัพท์มาใช้ในถ้อยคำ ผู้ยืมจึงต้องใช้คำยืมปะปนในภาษาแม่ ในกรณีนี้การใช้คำยืมจึงเกิดจากการนึกไม่ออกหรือนึกไม่ทันของผู้พูด นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้พูดมีความตั้งใจพูดเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาก ค่อนข้างถึงเนื้อหาที่จะพูด จนอาจทำให้

ไม่ระมัดระวังการใช้ภาษา จะใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศที่ตนได้เรียนรู้มาปะปนกับภาษาแม่ ตัวอย่างที่พบบ่อย คือ ในขณะที่วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิพยายามบรรยายอธิบายเนื้อหาเรื่องที่เข้าใจยาก ความใจจดใจจ่อของวิทยากรมักอยู่กับเนื้อหาและการลำดับความคิดจนอาจจะละเลยการใช้ภาษาแม่ จึงใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศบ่อยครั้งกว่าปกติ

สรุปได้ว่า สาเหตุของการยืมคำเพราะคำในภาษาต่างประเทศมีความหมายเด่น มีอารมณ์ขัน หรือมีการสื่อความหมายไปในทางดี หรือไม่ดี เพราะคำในภาษาต่างประเทศนั้น มีความสอดคล้องกับภาษาผู้รับ คือ ถึงแม้จะเป็นสิ่งใหม่ แต่ก็เป็นที่ผู้พูดเข้าถึงได้ มีความพอใจและมีความคุ้นเคย

ปราชญ์ กายอรุณสุทธิ (2526 : 17-18) ได้สรุปปัจจัยที่ก่อให้เกิดการยืมคำ ดังนี้

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการยืมคำ คือ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างเจ้าของภาษาผู้ให้และเจ้าของภาษาผู้รับในด้านต่าง ๆ

1. ทางด้านเชื้อชาติ สัญชาติ หรือจากการแต่งงาน การสมาคมติดต่อและการได้เกิดอยู่อุปการะกัน
2. ทางด้านภูมิศาสตร์ คือ มีดินแดนใกล้ชิดกัน ซึ่งปัจจุบันการคมนาคม การสื่อสาร และสื่อมวลชนที่เจริญก้าวหน้า ทำให้คนในดินแดนที่อยู่ห่างกัน มีโอกาสมาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันได้โดยสะดวก
3. ทางด้านประวัติศาสตร์ การอพยพโยกย้ายและการติดต่อทางการทูต ทำให้ภาษาเจ้าของถิ่นเดิมตกค้างอยู่ หรือทำให้ผู้โยกย้ายใหม่นำภาษาใหม่มาใช้ในภาษาของตน
4. ทางด้านธุรกิจการค้า การค้าระหว่างชนต่างชาติต้องพูดจาตกลงกัน การโฆษณาสินค้าต้องใช้ภาษาเป็นสำคัญ จึงเกิดการยืมคำกันขึ้นทั้งที่พอใจและไม่รู้ตัว
5. ทางด้านศาสนา การรับเอาศาสนาเข้ามาในประเทศ ย่อมต้องรับเอาภาษาที่ใช้ในการสอนเข้ามาไว้ในภาษาด้วยไม่มากก็น้อย เพราะผู้ที่ทำหน้าที่เผยแผ่ศาสนา จำเป็นต้องใช้ภาษาเป็นสื่อในการศาสนา
6. ทางด้านเทคโนโลยีเครื่องใช้ไม่สอย กรณีนี้ภาษาผู้ให้มักจะต้องเป็นชนชาติที่เจริญกว่าภาษาผู้รับ ตัวอย่างเช่น การศึกษาในชั้นสูงมักจะใช้ตำราภาษาอังกฤษ มีการเรียนวิชาการปกครองของอังกฤษและฝรั่งเศส วิชาการแพทย์และเครื่องกลของเยอรมัน วิชาการเกษตรของนิวซีแลนด์ เป็นต้น

นอกจากปัจจัยอันก่อให้เกิดการยืมคำดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม การรับวัฒนธรรมใหม่เข้ามาในวัฒนธรรมของผู้ยืม มักจะทำให้เกิดการยืมคำที่เรียกสิ่งใหม่ ๆ เหล่านั้นด้วย ในการรับภาษาและวัฒนธรรมต่างชาตินี้ แต่ละภาษาจะมีการยอมรับได้ไม่เท่ากัน ถ้าภาษาหนึ่งมีคำยืมมากกว่าอีกภาษาหนึ่ง ก็ย่อมแสดงว่า ภาษาที่มีคำยืม

มากกว่านั้น ย่อมรับอิทธิพลต่างประเทศไว้มากกว่า ในทางตรงข้าม ภาษาที่คำยืมน้อยกว่าย่อมมีการต่อต้านวัฒนธรรมต่างชาติมากกว่านั่นเอง

พระยาอนุমানราชชน (2499 : 87-88) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยืมคำ ได้แก่ ความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติ อิทธิพลทางศาสนา การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ความเจริญทางการศึกษา และความนิยมของประชาชน

วิจิตร แสงพลสิทธิ์ (2524) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยืมคำในภาษา ได้แก่ อิทธิพลทางภูมิศาสตร์ อิทธิพลด้านประวัติศาสตร์ อิทธิพลด้านการพาณิชย์ อิทธิพลทางด้านศาสนา อิทธิพลด้านความเจริญทางเทคโนโลยี อิทธิพลด้านธุรกิจส่วนตัวของบุคคลระหว่างชาติ อิทธิพลทางการศึกษา อิทธิพลของการเดินทางไปต่างประเทศและอิทธิพลทางการศึกษาภาษา

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2525) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดคำยืม ได้แก่ คำในภาษาต่างประเทศ มีความหมายเด่น มีอารมณ์ขัน มีการสื่อความหมายพิเศษไปในทางที่ดีหรือไม่ดีและการรับวัฒนธรรมใหม่เข้ามาในวัฒนธรรมของผู้ยืม

ศุภวิงศ์ พงศ์ไพบุลย์ (2531) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยืมภาษา ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศัญชาติและที่อยู่ตามสภาพภูมิศาสตร์ เช่น ดินแดนใกล้ชิดกัน การแต่งงานข้ามเชื้อชาติ เป็นต้น ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ การอพยพโยกย้าย ปัจจัยด้านการค้า ปัจจัยทางศาสนา ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ตลอดจนความรู้ทางวิชาการเฉพาะอย่างของชาติที่เจริญแล้วและปัจจัยด้านการศึกษา เช่น การศึกษาในระดับสูงจำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศประกอบ หรือต้องใช้ตำราที่เขียนโดยใช้ภาษาต่างประเทศโดยตรง

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคำยืม

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคำยืมภาษาจีนในภาษาไทย-ไทย

เจีย แยนจอง

สำหรับคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยชื่อ เจีย แยนจอง (2548 : 308) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลภาษาจีนในภาษาไทยสี่สองปันนา พบว่า อิทธิพลภาษาจีนในภาษาไทยมี 3 สถานะ คือ

1. คำยืมและคำพ้องกับภาษาจีนโบราณ ซึ่งเป็นคำเก่าแก่ที่มีมาตั้งแต่สมัยยังมีได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่สี่สองปันนาและได้ผสมผสานกลายเป็นส่วนหนึ่งของคำพื้นฐานภาษาไทยไปแล้ว
2. คำยืมที่ได้จากฝ่ายจีนหลังจากอยู่ภายใต้ปกครองของจีน 700 กว่าปี
3. คำยืมที่ได้จากฝ่ายจีนหลังเปลี่ยนการปกครอง พ.ศ. 2493 ส่วนใหญ่เป็นภาษาทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม การศึกษาและวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

คำยืมและคำพ้องกับภาษาจีนโบราณแยกเป็นสองประเภท คือ คำยืมและคำพ้องกับภาษาจีนโบราณที่เหมือนกับภาษาไทยสาขาอื่น เช่น คำว่า “พื้น” พ้องคำจีน ben (เบ็น) นิยามในภาษาจีนหมายถึง ต้นตอ หรือพื้นฐาน ซึ่งก็คล้ายกับความหมายในไทลื้อ แต่คำไทลื้อยังมี คำ “พื้น” (ออกเสียงเป็น ปิ่น) อีกคำความหมายคือ ต้นตอ หรือพื้นฐาน ได้จัดอยู่ในอีกส่วนหนึ่ง คำว่า “แป้น” พ้องคำจีน bian (ออกเสียงเป็น เฝียน หรือเปียน) นิยามคำจีนหมายถึงแบน ในคำไทลื้อก็หมายถึงแบน เช่น ไ้กระดานเรียกว่า ไ้แป้น ปลาที่มีลักษณะแบนเรียกปลาแป้น คำว่า “ทอง” พ้องคำจีน tong (ถง) นิยามไทลื้อ หมายถึง ทองแดงเหมือนนิยามจีนเพราะไทลื้อเรียกทองคำว่า คำเฉย ๆ คำว่า “แหวน” พ้องกับคำจีนว่า huan (ฮ่วน) ซึ่งมีนิยามเหมือนกันกับคำไทลื้อที่แปลว่า กำไลมือ หรือกำไลแขน เป็นต้น ส่วนคำยืมและคำพ้องกับภาษาจีนโบราณที่เป็นของไทลื้อโดยเฉพาะมักจะเป็นคำไทยภาคกลาง ไม่ใช่แล้ว เช่น คำว่า “กว้าน” พ้องกับคำจีน guan (ก่วน) ซึ่งมีนิยามคล้ายกับคำไทลื้อ หมายถึง ที่ทำการของหัวเมืองที่มีเจ้าเมืองเป็นประมุข เป็นต้น

คำยืมที่ได้จากฝ่ายจีนหลังจากอยู่ภายใต้ปกครองของจีน 700 กว่าปี เป็นการทับเสียงคำจีน ทำให้สังเกตได้ง่ายว่าเป็นคำยืม แต่มีบางคำใช้กันมากจนเกือบจะไม่รู้ตัวว่าเป็นคำจีนแล้ว การทับเสียงส่วนใหญ่เป็นสำเนียงภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ทางภาษาศาสตร์เรียกว่า ภาษาจีนแมนดารินภาคหริตติ เช่น คำว่า “แสนจ้าง” ทับเสียงคำจีน xian zhang (เซียนจาง) แปลว่านายอำเภอ คำว่า “ลาวซือ” ทับเสียงคำจีน lao shi (หล่าว ซือ) แปลว่าครู เป็นต้น

คำยืมที่ได้จากฝ่ายจีนหลังเปลี่ยนการปกครอง พ.ศ. 2593 ส่วนใหญ่เป็นภาษาทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม การศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นคำยืม หรือทับเสียงภาษาจีน หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง เช่น คำว่า “กุงชาง” ทับเสียงคำจีน gong chan (กุง ฉ่าน) หมายถึง คอมมิวนิสต์ แต่เป็นคำย่อไม่มาตรฐาน โดยตัดคำว่า พรรค (ตาง) ออก คำว่า “กุงจ่อ” ทับเสียงคำจีน gong zuo zu (กุง จื่อะ จู๋) โดยตัด จู๋ zu ออก คำนี้มีความหมายว่า หน่วยปฏิบัติงาน กุง จ่อ คำยืมนี้ก็ขยายความเป็นเจ้าหน้าที่ ส่วนคำจีน หรือคำที่พ้องกับจีนในภาษาไทลื้อนั้น เหตุผลที่เกิดขึ้นมีหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เป็นต้น

โก ยู่ ฟิน

สำหรับคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยใหญ่ โก ยู่ ฟิน (郭玉萍 2002 : 60) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างภาษาจีนในภาษาไทยใหญ่ได้คง โดยกล่าวไว้ว่า

หลังจากก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาษาไทใหญ่เริ่มยืมคำศัพท์จีนมาใช้จำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ตามการพัฒนาของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวัฒนธรรมสังคมของชาวจีน ทำให้ศัพท์ใหม่ในภาษาจีนถูกยืมใช้ในภาษาไทยมากขึ้น ศัพท์บางคำเป็นคำศัพท์จีนที่ยืมมาจากภาษาอื่น ในที่นี้ยังคงจัดให้เป็นคำยืมจากภาษาจีน

การยืมคำทับศัพท์ของภาษาจีนในภาษาไทยใหญ่ได้คง มีอัตราในการใช้สูงขึ้นตามความรู้ และการรับวัฒนธรรมจีนอันของชาวไทที่มากขึ้น การใช้คำยืมจากภาษาจีนนี้มีหลายประเทศ คำยืมพวกนี้มีค่านาม คำกริยา คำคุณศัพท์ เป็นต้น มีค่านามมากที่สุด ศัพท์บางคำชาวไทยืมมาใช้นานมาก จนถึงปัจจุบันชาวไทใหญ่ถือว่าคำพวกนี้คือคำยืม กลายเป็นรากศัพท์ที่มีความหมายแข็งแกร่ง ในการสร้างคำใหม่เกิดขึ้น

โกยู ฟิน ได้แบ่งโครงสร้างคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยได้คงออกเป็น 3 ประเภท คือ คำทับศัพท์ ทั้งหมด คำทับศัพท์หน้า คำทับศัพท์หลัง

วัฒนธรรมอันมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมไทมากขึ้นเรื่อย ๆ คำยืมภาษาจีนในภาษาไทย ก็เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าในเมือง หรือชนบท ไม่ว่าเยาวชน ผู้ใหญ่ หรือผู้สูงอายุ ก็ล้วนแต่ใช้ภาษาจีนมากขึ้น

ปราณี กายอรุณสิทธิ์

ปราณี กายอรุณสิทธิ์ (2526) ศึกษาคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยปัจจุบัน เพื่อหาที่มาของคำยืม ภาษาจีนเหล่านั้นว่า มาจากภาษาจีนถิ่นใดและเพื่อหาเหตุผลว่าในการยืมคำภาษาจีนดังกล่าว ได้มีการปรับการออกเสียงให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทยหรือไม่อย่างไร โดยผู้วิจัยได้รวบรวม คำยืมดังกล่าว จากคำที่ได้ระบุไว้ในสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ จำนวน 9 รายการ แล้วนำรายการ คำเหล่านั้นไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจีนถิ่นต่าง ๆ 6 ถิ่น คือ ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษาจีน ไทหล่า ภาษาจีนกวางตุ้ง ภาษาจีนกลางและภาษาจีนแคะ ในการรับคำยืมภาษาจีนเข้ามาในภาษาไทย ได้มีการปรับการออกเสียงภาษาไทย ทั้งทางด้านพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ โดยที่ทางด้านพยัญชนะ จะมีการปรับเสียงน้อย ส่วนทางด้านวรรณยุกต์จะมีการปรับเสียงมากที่สุด

พาน ชี ชื่อ

พาน ชี ชื่อ (2539) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับอิทธิพลของภาษาอื่นที่มีต่อภาษาจ้วง ซึ่งชนชาติจ้วง กับชนชาติอื่นนั้น ได้มีการติดต่อสื่อสารกันเป็นเวลานานในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม จึงทำให้ ภาษาอื่นมีอิทธิพลต่อภาษาจ้วงเป็นอย่างมาก ชาวจ้วงยืมคำจากภาษาอื่นมาใช้ เนื่องจากคำบางคำ ในภาษาจ้วงไม่มีในอดีต จึงจำเป็นต้องยืมมาใช้โดยตรงเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาดังคมและ เพิ่มพูนภาษาชนชาติของตน ซึ่งการยืมคำอื่นมาใช้เป็นจำนวนมากนั้นทำให้ไวยากรณ์ของภาษาจ้วง มีการเปลี่ยนแปลง เช่น วลีในภาษาจ้วงโดยทั่วไป คำนามอยู่ข้างหน้า คำขยายอยู่ข้างหลัง เปลี่ยนเป็น คำขยายอยู่ข้างหน้าคำนาม เช่น ภาพขาว เปลี่ยนเป็น ขาวภาพ

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคำยืมทั่วไป

อมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ์ (2525) ได้ศึกษาลักษณะของการยืมภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ ที่ปรากฏในภาษาไทยโดยกล่าวว่า การยืมเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดสาเหตุหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางภาษา

นอกเหนือไปจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ สภาพการเมืองและสังคมและการติดต่อค้าขาย เป็นต้น

อนิสร รัศมีเจริญ (2553) ได้ศึกษาคำยืมภาษาอัสสัมในภาษาไทยอาหม ในด้านลักษณะคำยืม และปัจจัยที่ทำให้เกิดการยืมคำ โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารภาษาไทยอาหม 5 ฉบับ ได้แก่ พงสาวดาร ไซอาหม เล่ม 1-2 แปลโดย เรณู วิชาศิลป์ Ahom Buranji Chapter III แปลโดย Rai Sahib Golap Chandra Barua พจนานุกรมของศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร

ผลการวิจัยพบว่า มีคำยืมภาษาอัสสัมในภาษาไทยอาหม จำนวน 292 คำ เป็นคำยืมที่เป็นชื่อเฉพาะ จำนวน 173 และคำยืมที่ไม่ใช่ชื่อเฉพาะจำนวน 119 คำ ด้านลักษณะคำยืมพบว่า คำยืมภาษาอัสสัมในภาษาไทยอาหมมี 2 ลักษณะ คือ คำยืมที่มีรูปศัพท์เดิมและคำยืมที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปศัพท์ โดยคำยืมที่มีรูปศัพท์เดิม มีจำนวน 82 คำ และคำยืมที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปศัพท์ มีจำนวน 210 คำ โดยมีการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะ การเปลี่ยนแปลงสระและการเปลี่ยนแปลงพยางค์ ด้านปัจจัยที่ทำให้เกิดคำยืมพบว่า มีปัจจัย 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านการอพยพย้ายถิ่นฐาน ปัจจัยด้านการเมือง การปกครองและปัจจัยด้านวัฒนธรรม

พันศักดิ์ อ่อนดีกุล (2531) ได้ศึกษาคำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทยสมัยอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของคำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีใช้ในภาษาไทยสมัยอยุธยาและเพื่อศึกษาโครงสร้างคำชนิดต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยคำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตซึ่งมีใช้ในสมัยอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า มีการนำคำยืมภาษาบาลีสันสกฤตมาใช้ 3 ลักษณะ คือนำมาใช้เป็นคำเดี่ยว นำมาใช้เป็นคำสมาสและนำมาใช้ในการสร้างคำแบบไทย ได้แก่ คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน โดยคำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตจะปรากฏอยู่ส่วนใดส่วนหนึ่งของคำก็ได้

วันทนี ม่วงบุญ (2532) ได้ศึกษาคำยืมในจารึกสุโขทัย ซึ่งเป็นการศึกษาคำยืมภาษาสันสกฤต บาลี เขมรและมอญ สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยมี 5 ข้อ ได้แก่ ศึกษาคำยืมภาษาต่างประเทศในจารึกสุโขทัย ศึกษาคุณลักษณะในการยืมคำ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเสียงและความหมายที่เกิดขึ้นกับคำยืมและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติไทยกับชนต่างชาติ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับคำยืมพบว่า ลักษณะคำยืมจากภาษาสันสกฤต บาลี เขมรและมอญ มี 4 ลักษณะ คือ ลักษณะทางเสียง ลักษณะการสะกดการันต์ ลักษณะทางความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์ โดยลักษณะทางเสียงพบว่า มีการลดจำนวนพยางค์จากคำหลายพยางค์เป็นคำสองพยางค์หรือพยางค์เดียวและมีการเปลี่ยนของเสียง โดยเปลี่ยนเสียงพยัญชนะ โหมะเป็นอ โหมะ เปลี่ยนเสียง ปุมเหงือก (มูทระ) เป็นเสียงฟัน (ทันตระ) การเปลี่ยนพยัญชนะตัวสะกด การเปลี่ยนเสียงสระและการกลมกลืนเสียง

ลักษณะการสะกดการันต์ มีลักษณะ 2 แบบ คือ เขียนตามการสะกดการันต์ของศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤต เขมร หรือมอญและเขียนตามภาษาไทยในขณะนั้น

ลักษณะทางความหมาย พบว่าส่วนใหญ่จะคงความหมายเดิม จำนวนคำที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงมีน้อยมาก ได้แก่ ความหมายย้ายที่และความหมายแคบลง

ลักษณะทางไวยากรณ์พบว่า คำยืมส่วนใหญ่เป็นคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ มีคำบุพบทและคำสันธานบ้าง ถ้าเป็นคำกริยา คุณศัพท์ บุพบทและสันธาน เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยก็ยังคงใช้ในฐานะคำกริยา คุณศัพท์ คำบุพบทและสันธานตามลำดับ แต่ถ้าเป็นคำนามจะมีคำนามบางคำที่กลายเป็นคำกริยาเมื่อไทยรับมาใช้

ส่วนการศึกษาทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติไทยกับชนต่างชาติ พบว่ามีการนำคำยืมมาจากภาษาสันสกฤตและภาษาบาลีเข้ามาใช้ในภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ภาษาเขมร ส่วนภาษามอญมีน้อยมากและเมื่อพิจารณาประเภทของคำยืมพบว่ามีคำศัพท์ที่เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมจากประเทศอินเดียเข้ามาพร้อมกับคำยืมภาษาสันสกฤตและภาษาบาลีมีจำนวนมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมอินเดียมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยค่อนข้างสูง สำหรับวัฒนธรรมเขมรก็มีอิทธิพลต่อไทยมากพอสมควร ส่วนวัฒนธรรมมอญนั้นมีอิทธิพลต่อไทยน้อยมาก แสดงให้เห็นว่าชนชาติมอญเป็นชนชาติที่อยู่อย่างกระจัดกระจายจึงไม่มีพลังเพียงพอที่จะมีอิทธิพลต่อภาษาไทย

อนิสรา รัศมีเจริญ (2553) ได้ศึกษางานวิจัยของจันทนา บุญแทน (2536) เรื่อง คำยืมจากภาษาอังกฤษ : โดยศึกษาเฉพาะลักษณะการยืมคำและการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำศัพท์ สรุปว่า สำหรับวิธีการศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมคำยืมจากภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มาจำแนกตามรูปแบบการยืมคำ 3 รูปแบบ คือ 1. การคิดคำใหม่ 2. การทับศัพท์ 3. การทับศัพท์พร้อมกับการคิดคำขึ้นใหม่ โดยตรวจสอบหาที่มาของคำที่คิดขึ้นใหม่จากพจนานุกรม บาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ จากนั้นนำคำยืมจากภาษาอังกฤษเหล่านี้ ประเภทคำทับศัพท์ไปศึกษาความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เปรียบเทียบกับพจนานุกรม New Model English-Thai Dictionary ซึ่งรวบรวมโดย สอ เสถบุตร ผลการศึกษาพบว่า คำยืมภาษาอังกฤษจากแหล่งข้อมูลมีทั้งสิ้น 794 คำ การยืมโดยการคิดคำขึ้นใหม่ 312 คำ จำแนกเป็นการใช้คำภาษาไทย 91 คำ ใช้คำภาษาบาลี หรือสันสกฤต 154 คำ ใช้คำภาษาไทยกับคำภาษาบาลี หรือสันสกฤตและอื่น ๆ 44 คำ การทับศัพท์และการคิดคำขึ้นใหม่ 23 คำและการยืมคำโดยการทับศัพท์มี 482 คำ คำโดยจำแนกเป็นคำทับศัพท์และใช้คำภาษาไทย 14 คำ คำทับศัพท์และใช้คำภาษาบาลี หรือสันสกฤต 9 ส่วนประเภทของการเปลี่ยนแปลงความหมายที่พบมากที่สุด คือ ความหมายแคบเข้าและที่พบน้อยที่สุด คือ ความหมายกว้างออกและย้ายที่

แพรวา โพยม บุญยะผาลึก (2538) ได้ศึกษาภาษาฝรั่งเศสในภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์

ในการศึกษาเพื่อ ศึกษารูปแบบคำยืมภาษาฝรั่งเศสในภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงคำยืมทางด้าน
อักษรวิธีและการเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย ยังศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการยืมคำภาษาฝรั่งเศส
มาใช้ในภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า มีรูปแบบคำยืมภาษาฝรั่งเศสมาใช้ในภาษาไทยมี 4 รูปแบบ
คือ 1. การทับศัพท์ 2. การยืมแปล 3. การยืมแปลประสมการยืมทับศัพท์ 4. การบัญญัติศัพท์
โดยส่วนใหญ่เป็นการยืมแบบทับศัพท์ มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นการยืมแบบแปล ซึ่งคำยืมส่วนใหญ่
เป็นคำนาม ประมาณร้อยละ 86 ที่เหลือเป็นคำคุณศัพท์ คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบทและคำสันธาน
การยืมคำพบว่า เป็นการยืมคำศัพท์ แต่ไม่พบการยืมด้านด้านเสียงและการยืมด้านไวยากรณ์
สำหรับปัจจัยที่ทำให้เกิดการยืมภาษาพบว่า เป็นปัจจัยทางวัฒนธรรม เช่น การกิน ศิลปะและสังคม
 เป็นต้น

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540) ได้ศึกษาวิวัฒนาการของการของการยืมคำและการบัญญัติ
ศัพท์ในภาษาไทย โดยมุ่งวิเคราะห์กระบวนการยืมคำและการบัญญัติศัพท์ในสังคมไทยตั้งแต่
สมัยก่อนปรับเปลี่ยนเป็นสังคมสมัยใหม่ตามโลกตะวันตก จนถึงสมัยปัจจุบัน สรุปได้ว่า
กระบวนการยืมคำมีวิวัฒนาการ คือ ในช่วงต้นเป็นการยืมคำแบบทับศัพท์ การยืมปน การสร้างศัพท์
โดยใช้คำไทยและการสร้างศัพท์ใช้พร้อมคำยืม ช่วงกลางเป็นการสร้างศัพท์โดยจำกัดความ
การสร้างศัพท์ใช้พร้อมคำที่เขียนป็นภาษาอังกฤษและการสร้างศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต
และในช่วงสุดท้ายมีการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยและการสร้างศัพท์โดยการแปลตรงตัว
นอกจากนี้ยังพบว่า มีรูปแบบการยืมคำและการบัญญัติศัพท์ดังนี้ การทับศัพท์ การใช้คำยืมปนคำไทย
การสร้างศัพท์ใหม่โดยขยายความหมายของคำไทยที่มีอยู่แล้ว การใช้คำยืม หรือคำยืมปนคำไทย
การสร้างศัพท์เชิงคำจำกัดความ การใช้คำภาษาอังกฤษในวงเล็บ เพื่อคำกับคำยืม การสร้างศัพท์ใหม่
โดยใช้ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต การปนรหัส โดยใช้ภาษาอังกฤษปนกับข้อความภาษาไทย
และการสร้างศัพท์โดยแปลคำยืมแบบตรงตัว

จากการรวบรวมงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับคำยืม พบว่ามีทั้งคนไทยกลุ่มน้อยยืมภาษา
ของคนกลุ่มใหญ่ เช่น ไทยในประเทศจีนรับคำยืมภาษาจีนและคนไทยในประเทศรับภาษาของ
ประเทศอื่นที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรม ความเชื่อและความก้าวหน้าทางการศึกษา
วิทยาการ เช่น รับภาษาเขมร บาลี สันสกฤต อังกฤษ ฝรั่งเศส เมื่อรับคำยืมมาใช้ก็จะมีเปลี่ยนแปลง
เช่น ด้านเสียง ความหมาย หรือไวยากรณ์ด้วย